

Долан джили меджад

КПСС-н ЦК-н декабрьск Пленум сектдхин өмнхн эн болв. Сарпинск района «Гигант» колхозин ах тооч Егор Севостьянович Рагозин оньгтагъар шотк цокад, то бичджанә. Терүнә өөр колхозин ахлач Кирилл Митрофанович Жуков ду гарл уга сууна. Аш'сүүлдн шоткан ормаснь түлкчкәд, уданар киигән авлгънлань, Жуков сурв:

- Тоолчквч?
- Э—э, белн.
- Не, ашнь ямаран болдж гарв?
- Му биш, артелин цевр орунь джил эклснас авн 27.270.000 арслнь болв.
- Хувагддо көрнъг кедү болв?
- 49 сай үлү болв — гидж Рагозин хәрү өгв.
- Гем уга, долан джилин түрүн джилин күч-көлснә аш сән, өсдженәвдн, уралан зүткдженәвдн — гидж теднә өөр бәасн колхозин парторганизагин сегләтр үр Лымарев келв.
- «Гигант» колхоз урдаснь темдгисн хаалгъарн итклтәгъар йовдж йовна. КПСС-н XXI хургин хөөн нег үлү оньгән сольдж, колхоз оньгдарв. Ахр цагин өргцд, өдгә цагин техникәр

теткгдсн олн зүсн аньгтә ик эдл-ах-уд колхоз хүврв. Колхозд техник багъ биш. МТС-н бүрдәмджиг оньгдарулсна хөөн 25 комбайн, 78 трактор, 77 автомаши, 3 электростанц, нань чигн техник колхоз хулддж авб. Колхоз олн зүсн оборудованьта эврәннь механическ мастерскойта. Тракторин, комбайна, автомашинә ясвриг колхоз эврәннь мастерскойдан кенә. Тер колхозд ик олзта.

— Урдн әрвдж уга юмна төлә МТС-үр оддг биләвдн, ода техникин ямаран чигн аньгиг эврәннь мастерскойдан ясерулдж кедг болвдн — гидж колхозин инженер үр Харченко келнә.

Колхоз байн техникәр теткгдсн учрар газриг эд-бод келгәнә көдлшиннь 96 процентинь механизировать кев. Тер учрар тәрән-темснә продукцин үннь зөвәр кимдрв.

Колхозин производствд голлгч аньгинь мал эзлнә. Эн джил «Гигант» колхоз малас 26 сай арслнъга цевр ору авб.

— Ягъад тиим ик ору орсмб? — гидж зәрмснь сурна.

Нуувч терүнд уга. Колхозин ферме ода кимд продукц гаргъна, тегәд орунь икднә. Колхоз эн джил мах, үс, ноос гаргългъна болн.государствд хулдлгъна джилә даалгъвран күцәв. Тедн эн джил государствд 8.000 центнер мах, 440 тонн торгън ноос орулдж өгв, нидн джилинәр болхла — 1,5 дакдж икәр үс хулдв. Долан джилин түрүн джилд колхозин цуг малин тонь икәр өсв.

Күч-көлснә тер цуг күцмджс колхозд бийнь ирсн уга, колхозин күч-көлсчир көдлшиннь шунлтарн терүг делдв. Колхозин әмтс ямаран чигн зовлнъ-түрүгъас аадго, күцәджәсн көдлштән килмджтә әмтс. КПСС-н ЦК-н Пленумиг уктдж делгрсн социалистическ дөрлдәнд колхозин нүүрләчирин тонь икәр өсв. Колхозач саальч Федора Калиниченког кен эс меднә! Көдлштән шунмгъа, сән селвгтә күн. Бийдн даалгъсн баг үкрмүдиннь үкр болгънас джил эклснас нааран 2.600 литр үс саальч Калиниченко саадж авб. Дамилтта саальч багъчудт дөнъгән күргнә, сүв-селвгән өгнә, килмджтәгъар мал асрлгъна дамилт даскна.

Колхозд саальч болдж Аня Кочубеева бас көдлджәнә. Тер көдлштән күцлтә, олн үг уга, үүрмүд дундан күндтә, багъ наста саальч. Аня эн джил үкр болгънас 2280 литр үс саадж авб. Арви класс чиләчкәд, түрүн джил көдлджәх саальчд көдлшин аш му биш. Аня көдлшән шунмгъагъар күцәсн деерән, эврәннь медрлән өөдлүлджәнә. Селәнә эдл-ахун техникумд тер заочн сурчана. Сургъулян тер күцмджтәгъар чиләхнь магъд уга.

Колхозин байн зөөрн торгън нооста хөд. Тер зөөриг теегин туурсн күч-көлсчир өргджүлнә. Ах хөөч Тараскаевин көдлшин аш кенд эс медгднә! Бригадиннь асрджәх 100 хөн болгънас 137 хургъ авад, чанъгъчиригәр әкәснь салгътлн асрв. Күч-көлснә агъу ик күцлт! Ах хөөч

үр Куксинә көдлшин ашд үүрмүдн бас бахтна, тер 100 хөн болгънас 132 хургъ авад, әкәснь салгътлн асрв, ах хөөч үр Немашкалов хөн болгънас 9,9 килограмм цевр, өөдән чинртә ноос киргъдж авб. Долан джилин түрүн джилд күч-көлснә элдв сән күцмдж бәрсн әмтс «Гигант» колхозд олн бәәнә.

Колхоз мел ганцхн мал асрдж өсклгъарн, малин шим-шүүсинь икдүлгъарн биш. сад тәрдж, темс ургъалгъарн туурна. Колхозд 60 гектар газрт сад бәәнә.

— 1965 джил мана колхозин садин кемджән 600 гектар болхмн, эн долан джилин өргцд көндә тег оньгән сольдж, көк садар бүрктдхмн, — гидж колхозин парторганизагин сегләтр келнә. Альмн, кедмн, виноград, нань чигн темсәр колхозин склад дүүрх.

Колхозин көдлшин ашд бүрдәмджин көдлш дигтә-даратагъар күцәлгън ик нилчән күргв. Зәрм бичкн-бичкн бригадиг негдүләд ик комплексн бригадт хүврәв, колхозникүдин күч-көлсн мөнъгәр гарантийнә өттдт болв.

Колхозин ору икдх дутман тосхлтин көдлш улм икдәд йовна. Сүл гурвин джилин өргцд 73 кошар, хөөчрин гертәгъән, үкрмүд бәәдт 6 гер, гараж, теерм, буудя хадгълдт ик склад, долан джилә школ, хойр клуб, нань чигн кесг олн гермүд колхозин тосхачнр бәрв.

Колхозд дегтрин элвг көрнъгтә библиотек, көгджмин олн зүсн инструмент бәәнә. 9 телевизор, 50 радиоприемник орулгдв. Колхозд ду-бич-

гъин, билг-өрдмин сән коллектив бәәнә.

Колхозин производствин көдлшт күүкд әмтс шунмгъагъар орлцджана. Тер колхозд бичкдүдин сад көдлг учр, тиим 4 сад бәәнә. Жарково гидг күүтрт колхозин школ-интернат көдлджәнә.

Колхозин ору икдх дутман, колхозникүдин бәәдл-джиргъл сәәхрәд йовна. Колхозникүдин гер болгънд электрическ шам шатна, гер дотркинь өөдән чинртә, сәәхн өлг-өд кеерүлнә. Колхозникүд мотоцикл, велосипед, нань чигн үнта, сән гоотс хулдж авцхана. Курортд, амрлгъна герт эч амрцхана.

Колхозникүдин бийсиннь орунь цаг ирвәс өсәд йовна. Колхозник Федор Калиниченко эврәннь дү күүктәгъән эн джилин 11 сарин өргцд, немүр өгвр угагъар, 30 минъгън арслнъ авб. Ах хөөч Пантелей Козбанов — 40 минъгън арслнъ авб.

Колхозин члед көдлшән улм килмджтәгъар, шунмгъагъар күцәджәцхәнә. 1957 джилинәр болхла колхозникүдин күч-көлснә гарц эн джил хойр холван шаху икдв.

Колхозникүд эн джилин көдлшиннь ашин тускар күр-күүндвр кегъад, долан джилин хойрдгч джилд улм гүдждрдж көдләд, давсн джилинәс улм ик күцмджс делддж, 1960 джилд 32 сай арслнъга ору авх даалгъвр авб.

Күмнә герлтә иргч коммунизмүр көтлдж йовх Коммуна партин гардврт, көдлшин улм ик джилврмүд күцдж, келсн үгән тедн күцәхнь мел лавта.

Н. ПОПОВ.